

WWF Verdens naturfond
Postboks 6784 – St. Olavs plass
0130 Oslo
Org.nr.: 952330071MVA
Tlf: 22 03 65 00
post@wwf.no
www.wwf.no
facebook.com/WWFVerdensnaturfond

Næringsminister Iselin Nybø
Kopi klima- og miljøminister Sveinung Rotevatn

Oslo, 18.02.2020

Norge bør utrede naturrisiko, med vekt på betydning for norske næringer

WWF Verdens naturfond ber regjeringen sette i verk en offentlig utredning av naturrisikoen for Norge, med vekt på betydningen for norske næringer.

Regjeringen tok et godt og viktig initiativ da den i 2017 satte ned et eget utvalg for å vurdere klimarisiko. Naturrisiko bør, i økonomisk forstand, forstås på tilsvarende måte som klimarisiko – det vil si som risiko knyttet til fysiske endringer, til omstilling av politikk og markeder, og til mulige erstatningsansvar. Temaet er komplekst, utfordringen er økende, og behovet for styringsrelevant kunnskap er stort. Risikofaktorene arter seg svært ulikt for ulike næringer. I et arbeid for å utrede norsk naturrisiko, anbefaler WWF derfor å gå grundig inn på hvordan risikobildet ser ut for utvalgte, viktige norske næringer. I dette brevet presenterer vi bakgrunnen for forslaget, og legger fram anbefalinger for hvordan et slikt arbeid kunne legges opp.

Global naturkrise

Naturmangfold og økosystemer i verden er i krise. Avskoging, overfiske, tap av matjord og bortfall av pollinering er eksempler på at naturgoder som er viktige for velferd og økonomi er i fare. [FNs naturpanel](#) har dokumentert at mennesker har forandret tre firedeler av landjorda og to tredeler av havet på vesentlige måter. En million arter står i fare for å utrykkes i løpet av de neste tiårene, og bestandene av ville pattedyr er redusert med over 80 prosent.

Betydelig økonomisk risiko

Tap av naturgoder innebærer betydelige økonomiske tap, og med dagens trender er risikoen stor for vesentlig større tap i framtiden. World Economic Forum (WEF) har beregnet at over [halve verdensøkonomien er moderat eller svært avhengig av naturen og de godene vi får fra den](#). Tap av natur går ut over de fleste deler av næringslivet, gjennom direkte påvirkning på virksomhet, råvaretilgang eller markeder. Ekstremvær, manglende klimainnsats, naturkatastrofer, tap av naturmangfold og menneskeskapte miljøkatastrofer er nå rangert som de fem største truslene i [WEFs årlige Global Risk Report](#).

Ny rapport anslår store BNP-tap globalt

Den nye rapporten [Global Futures, fra WWF International, Global Trade Analysis Project \(GTAP\) og Natural Capital Project](#) viser hvordan menneskelig påvirkning vil gå ut over naturgoder som verdensøkonomien er avhengig av. Hvis utviklingen fortsetter som i dag, vil effekten ifølge [rapporten](#) være betydelige reduksjoner av globalt BNP (0,67% per år fram mot 2050). Tallet er basert på seks undersøkte økosystemtjenester, eksempelvis høstbare fiskeressurser og pollinering utført av ville insekter, hvor underlaget er godt nok til å lage kvalifiserte anslag. Mange andre naturgoder er også økonomisk relevante, slik at den reelle

risikoen under et «Business as usual»-scenario med all sannsynlighet er vesentlig større. Men rapporten viser også at det globale tapet kan snus til gevinst med målrettet satsing på bærekraft og god naturforvaltning.

Stor naturrisiko for Norge

Ifølge Global Futures-rapporten vil Norge være ett av landene som i økonomisk forstand vil tape mest på de naturendringene som kommer. Rapporten, som bygger på empiri fra FNs naturpanel, legger til grunn at fiskebestandene i norske havområder vil rammes hardt av klimaendringer. Det er verdt å understreke at det er stor usikkerhet om slike anslag. Men dette er ikke den første rapporten som viser at klimaendringene kan få stor betydning for norske fiskerier. Forskere ved Alfred Wegener-instituttet har tidligere lagt fram tall som forutser [en 60 prosents reduksjon i torskbestandene rundt Norge og Island ved](#) tre graders global oppvarming.

Vi behøver en vurdering av naturrisiko for Norge

Regjeringen tok et godt og viktig initiativ da den i 2017 satte ned et eget utvalg for å vurdere klimarisiko. [Rapporten fra Klimarisikoutvalget](#) har hatt stor betydning for å gjøre myndigheter, næringsliv og den brede offentlighet oppmerksom på den økonomiske risikoen som følger, ikke bare av klimaendringene, men også av den omstillingsprosessen verdenssamfunnet nå gjennomgår for å begrense dem. Som blant annet rapportene fra FNs Naturpanel, World Economic Forum og WWF nå viser, er det et tilsvarende, og beslektet, behov for å forstå den risikoen som følger av storskala endringer i verdens økosystemer. Det gjelder også når disse endringene utløses av andre forhold enn klimautslipp, som eksempelvis arealendringer, overfiske og tap av pollinerende insekter. WWF Verdens naturfond foreslår at regjeringen nå møter dette behovet ved å sette ned et utvalg som vurderer naturrisiko.

Et naturrisikoutvalg med utgangspunkt i norske næringer

Ved sammensetning av, og utforming av mandat for, et slikt utvalg, vil det være viktig å ta utgangspunkt i at naturrisiko må vurderes konkret og næringsspesifikt. Naturrisiko omfatter, i likhet med klimarisiko, tre kategorier: Fysisk risiko, omstillingsrisiko og ansvarsrisiko.

- *Den fysiske risikoen* omfatter endringer i naturforhold, som bortfall av pollinering eller tap av produktivt areal.
- *Omstillingsrisikoen* omfatter endringer i politikk og markeder knyttet til overgang til en bærekraftig, kretsløpsbasert økonomi. Eksempler på slik omstillingsrisiko kan være faren for overinvesteringer i en bransje hvor etterspørsel vil vris mot mer miljøvennlige alternativer, eller der skjerpede reguleringer kan ramme råvaretilgang eller lønnsomhet. Hva denne kategorien naturrisiko kan bety for stater er omtalt i en [ny rapport fra London School of Economics og tenketanken Planet Tracker](#). Rapporten viser at stater risikerer å måtte betale høyere rente for sine statsobligasjoner, dersom de forvalter naturressursene på måter som ikke er bærekraftige.
- *Ansvarsrisikoen* omfatter mulige erstatningskrav ved tap eller skade.

Alle tre parametrene vil arte seg svært ulikt for ulike bransjer – avhengig av hvordan de bruker natur og naturressurser, hvilke fysiske endringer som må påregnes i tiden framover, og av hva en global omstilling til bærekraftige og mer naturvennlige produksjons- og forbruksmønstre må ventes å innebære med tanke på bl.a. råstofftilgang, markeder og politiske reguleringer.

For å gi beslutningsrelevant informasjonsverdi vil det derfor være viktig at en utredning av norsk naturrisiko tar for seg spesifikke næringer og deres betingelser, og at den så langt som mulig

betjener seg av oppdatert konkret kunnskap om hvilke naturendringer vi kan ha i vente i årene og tiårene framover. Et tidsperspektiv for perioden fram mot 2050 vil tangere andre viktige mål og prosesser.

Bør ha internasjonal relevans

Den nye globale naturavtalen som skal vedtas i Kunming til høsten vil sette felles globale mål for den omstillingsprosessen vi foreløpig bare har sett begynnelsen på. Når disse målene skal settes ut i livet vil bedre risikoforståelse være både motivasjonsfaktor og analyseverktøy for såvel private som offentlige virksomheter. Vi vil anbefale regjeringen å bidra til at arbeidet for bedre forståelse av naturrisiko blir relevant også i internasjonal sammenheng, slik at metoder og konklusjoner kan inngå i et strategisk arbeid rundt oppfølging og oppfyllelse av den nye globale naturavtalen.

Konstatert interesse i næringslivet

WWF har arbeidet med naturrisiko over en periode, og har konstatert betydelig interesse for konseptet i ulike deler av norsk næringsliv. Som tilfellet er for klimarisiko, vil finansnæringen være særlig relevant. Vi vil her vise til vår rapport [Naturrisiko. Tap av naturmangfold som finansiell risiko](#), utgitt med støtte av Finansmarkedsfondet, og i samarbeid med Finans Norge.

Vi håper statsråden ser både de behov og de muligheter som ligger foran oss på dette feltet, og derfor tar initiativ til en norsk utredning om naturrisiko på premisser som beskrevet. Etter vår vurdering vil en slik utredning kunne få stor betydning både for norsk næringsliv og for den naturen vi alle er avhengig av.

Vi stiller gjerne opp for en samtale om behovet for, og våre anbefalinger til, en slik utredning.

Med vennlig hilsen

WWF Verdens naturfond

Karoline Andaur
Fungerende generalsekretær
kandaur@wwf.no

Jon Bjartnes
Miljøpolitisk nestleder
jbjartnes@wwf.no